

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conferentiæ Theologico Morales

Compendiosè propositæ ac breviter resolutæ Ad Usum Directorum
Conferentiarum Hebdomadalium ... DD. Parochorum, Curatorum,
Confessariorúmque omnium

Ex Materia De Actibus Humanis Excerptarum

Sargar, Eliseus

Augustæ Vindelicorum, 1720

Conferentia XXXIV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41214

nem, nisi quod adhuc restat, vel quantum inde di-
 tior est factus. Ita *communissima cum Sanchez. l. 2.
 de Matrim. Disp. 41. q. 2. Laym. Dian. &c.* Ratio
 autem est: quia in tali casu secundum jura dubius
 non est spoliandus in foro externo: ergo neque
 in foro interno; quia forum internum externo
 conformari debet, quando forum externum non
 innititur falsæ præsumptioni, ut latè probat *Sanchi.
 cit. l. 1. de Matrim. Disp. 5. n. 20.* atque

Hinc sequitur, si quis in tali dubio à bonæ fidei
 possessore rem sine auctoritate judicis auferat, ob-
 ligari ad restitutionem: Item si post matrimonium
 bona fide contractum superveniat dubium de il-
 lius valore, ob latentis alicujus impedimenti sus-
 picionem, sic dubitans ante omnia tenetur adhi-
 bere moralem diligentiam ad inquirendam verita-
 tem, & interea à petendo debito abstinere: & facta
 inquisitione, si dubium perseveret, potest & red-
 dere, & petere debitum: ratio est; quia dubium
 superveniens bonæ fidei possessori obesse non de-
 bet: neque hic adest, periculum peccati, seu for-
 nicationis formalis; quia esto matrimonium esset
 re ipsa nullum, tamen probabilis & invincibilis
 ignorantia in bonæ fidei possessore à peccato ex-
 cusat. Porro si uterque conjux mala fide contra-
 xit cum dubio impedimenti dirimentis, neuter po-
 terit petere aut reddere debitum; quia jam neutri
 suffragatur possessio dubiâ fide incepta.

CONFERENTIA XXXIV.

47. **E**X jure civili I. In bello. ff. de captivis postlimi-
 nio reversi. In dubio non præsumitur factum,
 Pars II. D sed

sed demonstrari debet. Quæritur, an hoc dictum universaliter admittendum sit?

RESOLUTIO : Universaliter verum est quando dubitatur de facto principali, ut *an veris : an percusseris, &c.* solo excepto, nisi in casu particulari jus aliud statueret, ut de facto in casu homicidii in ordine ad irregularitatem statuit. *At* verò quando jam constat de facto aliquo principali, & dubitatur solum de altero facto accessorio non est universaliter verum, sed amplam patitur exceptionem. I. *In dubio factum præsumitur, quando de jure faciendum erat : aut si ita ordinariè fieri soleat : aut si ita fieri sit favorabile facient.* Ita *Laym. c. 5. §. 4. n. 32. & alii.* II. *Ex glossa in l. de contrahenda. ff. de regulis juris.* In dubio non præsumitur actum aliquem v. g. *donationis, legati, &c.* intervenisse: si autem constet tale aliquid factum, potius ut validum, quàm ut irritum pronuntietur. Unde si constet, hominem quidpiam egisse v. g. aliquid Deo vovisse : matrimonium contraxisse : testamentum condidisse : rem alienasse, &c. & dubitetur solum de accessoriis jure debitis, vel fieri solitis, ea merito facta præsumuntur, v. g. quòd adhibuerit sufficientem deliberationem : animum se obligandi : implendi solennitates de jure ad talem actum requisitas, &c. Quia nimirum rationabile est, ut magis existimetur, aliquem munus suum rectè obisse, atque in eo, quod egit, nihil necessarium omisisse : *Delictum enim vel defectus non præsumitur, sed demonstrari debet.* Quæ vel maximè vera sunt in materia favorabili operanti. Quò etiam referri debet, quòd, qua-

quando
Matrim
ti, &c
cientes
sumpti

48. D

sensu :
tam, p
de ejus
abroga
lutione

RES
tatur, a
mo ma
tio est
obligat
est, &

I. D
junium
ris jeju
quo Au
ma edi
ticè pu
obstat
tiri esse
non ha
tibus,
per leg
stet, ita

quando constat de actu externo ritè peracto v. g. Matrimonii contracti : Religioſe profeſſionis : teſtamenti, &c. in dubio præſumantur actus interni ſufficientes ac requiſiti adfuiſſe, ſi accedat alia præſumptio in oppoſitum.

CONFERENTIA XXXV.

48. **D**ubitatur aliquando de lege aliqua lata, promulgata, recepta, aut de certo ejus ſenſu: aliquando autem conſtat legem fuiſſe latam, promulgatam & receptam; dubitatur autem de ejus obligatione pro tali caſu, vel etiam de ejus abrogatione: quæritur ergò hic de utriusque reſolutione; ſit itaque

RESOLUTIO I. Quodocunque verè dubitatur, an lex ſit lata, promulgata, vel recepta, homo manet in ſua poſſeſſione contra legem. Ratio eſt clara; quia tunc certa eſt libertas, & dubia obligatio; conſequenter eligi poteſt, quod certum eſt, & relinquì, quod dubium e. g.

I. Dubitas, an pro hac vigilia ſit indictum jejunium: aut hodie hujus ſancti feſtum: non teneris jejunare, vel Miſſam audire. II. Legis in aliquo Authore novam aliquam conſtitutionem Romæ editam, nescis autem, vel dubitas, an authenticè publicata ſit in tua patria, non obligat. Nec obſtat eam eſſe Romæ publicatam, adeoque ſortiri eſſentialem vim obligandi omnes Chriſtianos, non habet tamen vim actu obligandi in aliis partibus, niſi ubi obligatione publicata eſt, ut puta per legatos, Episcopos, Prælatos, ut nobis conſtet, ita *Marchantius. Tribunalis p. 2. tr. 2. tit. 8. q. 5.*